

Eurydice

Better knowledge for better education policies

Ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης – η καλύτερη επιλογή για το μέλλον;

Με τόση αφθονία στους υπολογιστές και τους υπολογισμούς, αυτό που είναι πλέον σπάνιο, είναι η σημασία και ο χρόνος προς τον άνθρωπο." - Satya Nadella, Διευθύνων Σύμβουλος της Microsoft

Τα τελευταία χρόνια, η χρήση διάφορων ψηφιακών τεχνολογιών από τους ανθρώπους, είτε πρόκειται για υπολογιστές, είτε για έξυπνα τηλέφωνα, είτε για εικονική πραγματικότητα, έχει αυξηθεί σημαντικά τόσο στο σπίτι όσο και στο χώρο εργασίας. Συνεπώς, η χρήση [ψηφιακών μαθησιακών περιβαλλόντων στη διδασκαλία](#) μπορεί να φαίνεται λογικό βήμα στην εξέλιξη των εκπαιδευτικών συστημάτων, δεδομένου ότι οι υπολογιστές, τα έξυπνα τηλέφωνα και άλλες συσκευές χρησιμοποιούνται πια ευρέως στην κοινωνία, ιδίως από τους νέους. Αλλά τι σημαίνει αυτό για πιο παραδοσιακές μεθόδους μάθησης και διδασκαλίας; Θα γίνουν το στυλό και το χαρτί τόσο παρωχημένα όσο η τριβή δύο ξύλινων ράβδων για το άναμμα φωτιάς;

Η συζήτηση για την ενσωμάτωση περισσότερων τεχνολογικά βασισμένων μαθησιακών περιβαλλόντων στη διδασκαλία είναι ένα καυτό θέμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για παράδειγμα, έχει ένα [Σχέδιο Δράσης](#) με 11 δράσεις για τη στήριξη της χρήσης της τεχνολογίας και της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση. Για τα σχολεία, αυτές περιλαμβάνουν τη βελτίωση της σύνδεσης στο Διαδίκτυο και την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, καθώς και

την αντιμετώπιση του χάσματος μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά στις ψηφιακές και επιχειρηματικές δεξιότητες.

Η παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη μπορεί μερικές φορές να φαίνεται ασυμβίβαστη με τη σημερινή κοινωνία της πληροφορίας - και κυρίως από τους μαθητές που αναρωτιούνται γιατί πρέπει να αναγκάζονται να αφήνουν τα έξυπνα τηλέφωνα τους και να παίρνουν ένα βιβλίο. Παρόλα αυτά, ενώ συχνά λέγεται ότι οι νέοι άνθρωποι είναι πολύ έμπειροι στη νέα τεχνολογία και, ως εκ τούτου, θα έχουν κίνητρο να τη χρησιμοποιήσουν για σκοπούς μάθησης, υπάρχουν στοιχεία από [διεθνείς συγκριτικές έρευνες και δοκιμές](#) που καταδεικνύουν ότι η “ψηφιακή γενεά” δεν είναι απαραίτητα πάντοτε ψηφιακά ικανή.

Προκειμένου οι μαθητές να έχουν τα καλύτερα αποτελέσματα όταν μαθαίνουν με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και ηλεκτρονική τεχνολογία, είναι επιτακτική ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να έχουν τις δεξιότητες για να τους καθοδηγήσουν. Πράγματι, η επικείμενη έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ για την ψηφιακή εκπαίδευση εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι ψηφιακές ικανότητες των εκπαιδευτικών έχουν ενσωματωθεί στα πλαίσια των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Αυτά τα πλαίσια αποτελούν μια συλλογή από δηλώσεις σχετικά με το τι πρέπει να γνωρίζει, να κατανοεί, να μπορεί να κάνει, και ποιες αξίες και στάσεις θα πρέπει να έχει ο δάσκαλος ως επαγγελματίας.

Είναι αναπόφευκτο ότι η μάθηση σε ψηφιακό περιβάλλον θα αυξηθεί στο μέλλον και η ελπίδα είναι ότι αυτό θα διασφαλίσει ότι οι μαθητές θα αποκτήσουν επίσης μεγαλύτερη ψηφιακή ικανότητα. Αυτό είναι αναμφισβήτητο η σκέψη πίσω από τις [μεταρρυθμίσεις εκπαιδευτικών συστημάτων όπως στη Φινλανδία](#), όπου επιδιώκουν να αντικαταστήσουν μέρος της εκμάθησης γραφής με την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών μέσω πληκτρολογίου.

Δικαίως ή λανθασμένα, όταν η Φινλανδία εισάγει μια μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος της, [ακολουθούν συχνά άλλες χώρες](#). Ωστόσο, η μάθηση με το στυλό και το χαρτί περιέχει οφέλη που ενδεχομένως να μη θέλουμε να εγκαταλείψουμε. Οι έρευνες δείχνουν ότι οι εγκέφαλοί μας φαίνεται να διατηρούν τις πληροφορίες πιο εύκολα αν [βάζουμε τα πράγματα σε χαρτί](#), καθώς γράφοντας στο χαρτί, επεξεργαζόμαστε τις πληροφορίες που γράφουμε. Αυτό φαίνεται να βοηθά στη μάθηση και τη διατήρηση πληροφοριών, ενώ η πληκτρολόγηση σημειώσεων σε έναν υπολογιστή αποτελεί λιγότερο «εγκεφαλική» δραστηριότητα. Επιπλέον, μια μετα-μελέτη έδειξε ότι [η ανάγνωση σε χαρτί](#) και όχι στην οθόνη βελτιώνει την κατανόηση του κειμένου των μαθητών. Και ακόμη και στη Φινλανδία, τα [προκαταρκτικά αποτελέσματα](#) από μια προσεχή μελέτη δείχνουν ότι η χρήση νέων ψηφιακών μεθόδων διδασκαλίας δεν οδηγεί αναγκαστικά σε καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της ψηφιακής μάθησης είναι ο συνολικός χρόνος προβολής στην οποία εκτίθενται τα παιδιά και οι έφηβοι. Ορισμένες μελέτες δείχνουν ότι πάρα πολύς χρόνος σε απευθείας σύνδεση μπορεί να έχει [δυσμενείς ψυχολογικές επιπτώσεις](#). Ωστόσο, άλλα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι οι αρνητικές επιπτώσεις του υπερβολικού χρόνου προβολής μπορεί να είναι κάπως [υπερβολικές](#), τουλάχιστον στην περίπτωση των εφήβων. Στα νεότερα παιδιά, όμως, στοιχεία από την έρευνα επιβεβαιώνουν ότι η έκθεση σε οθόνες συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο [ανάπτυξιακών προβλημάτων](#) - συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της μνήμης, της προσοχής και της γλώσσας.

Δεδομένων των διαθέσιμων στοιχείων, θα ήταν σκόπιμο να εστιάσουμε τη συζήτηση στη δυνητική προστιθέμενη αξία των ψηφιακών τεχνολογιών στη μάθηση - και να μην

θεωρήσουμε την ανάπτυξη ψηφιακών μαθησιακών περιβαλλόντων ως στόχο από μόνο του. Ένα έξυπνα σχεδιασμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο μπορεί σίγουρα να λάβει υπόψη τις ευκαιρίες που προσφέρει αυτή η τεχνολογία για πιο καινοτόμο και αποτελεσματικό τρόπο διδασκαλίας. Αλλά πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Αυτό που έχει σημασία είναι η ποιότητα της μάθησης και όχι οι μέθοδοι που αναπτύσσουμε για τη διδασκαλία. Το στυλό και το χαρτί μπορεί να παραμείνουν τόσο δυνατά όσο το πληκτρολόγιο ή η οθόνη αφής για κάποιο χρονικό διάστημα - τουλάχιστον όσον αφορά στην αποτελεσματική μάθηση.

Συντάκτες: Jari Matti Riihelainen και David Crosier
Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού
(EACEA, A7)